

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Chiriac Igor în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 3 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe

CIOBANU Ion Xxxxx, *născut la xx xxxxx xxxx,*
originar și domiciliat Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.10.2017 – 19.12.2018;

Instanța de apel: 17.01.2019 – 03.04.2019;

Instanța de recurs: 12.07.2019 – 18.09.2019.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni (sediul central) din 19 decembrie 2018 s-a dispus încetarea procesului penal intentat în privința lui Ciobanu I., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Codul penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu liberarea lui de la răspundere penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Ciobanu I., la 30 noiembrie 2011, având scopul deținerii și folosirii unui document oficial fals care acordă drepturi, urmărind intențiile sale criminale îndreptate spre angajarea în calitate de pădurar la ocolul silvic Căpriană, intenționat, știind cu certitudine că nu a obținut titlul de licențiat în științe agricole, la angajare în calitate de pădurar al ocolului silvic Căpriană a prezentat autorității publice „întreprinderea de Stat Silvo-cinegetică Strășeni”, situată în or. Strășeni, str. Ștefan cel Mare 1, diploma de licență cu seria XX nr. xxxxxxxx, eliberată la 30 iunie 2004, potrivit căreia în baza hotărârii Comisiei pentru examenul de licență din 21 iunie 2004, Ciobanu I. înmatriculat în anul 1999, absolvent al Universității de Stat din Moldova a obținut titlul de licențiat în științe agricole, profilul Științe agricole, specialitatea Silvicultură și Grădini publice, însă conform răspunsului nr 01/888 din 25 mai 2017 parvenit din partea Universității de Stat din Moldova, documentele arhivei USM nu confirmă că Ciobanu I. a absolvit în anul 2004 Universitatea de Stat din Moldova.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a

reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, adică *confeccionarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații, confeccionarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare a procesului penal, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către avocatul Chiriac Ig., care acționând în interesele inculpatului a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se dispună achitarea inculpatului în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii.

Motivele apelului pot fi rezumate la următoarele: organul de urmărire penală nu a prezentat în instanța de judecată obiectul infracțiunii, adică diploma de licență seria XX nr. xxxxxxxx; nu a fost efectuată o expertiză judiciară a acestui act pentru a cunoaște cu certitudine că diploma este falsă și care a fost metoda de falsificare; în lipsa obiectului material și a unei concluzii de expertiză judiciară învinuirea lui Ciobanu I. se bazează pe presupuneri.

Partea apărării a menționat că până în prezent nu se cunoaște dacă cu adevărat a existat o astfel de diplomă în realitate sau doar o xerocopie, dacă a existat doar o xerocopie, această xerocopie este e un act fals sau nu, xerocopia constituie elementul material al infracțiunii prevăzute la art. 361 Codul penal, aceste bănuieli prin prisma art. 8 Codul de procedură penală, urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului.

Potrivit scrisorii Centrului Național de Expertiză Judiciară instituția de expertiză în lipsa diplomei adică a obiectului presupusei infracțiuni nu poate stabili în baza copiei dacă actul este autentic sau fals. În situația în care expertul judiciar nu poate da răspuns dacă actul este unul autentic sau fals, consideră că învinuirea se bazează în mare parte pe dubii. Învinuirea adusă lui Ciobanu I. se bazează pe scrisorile Universității de Stat din Moldova de la f.d. 20 și de la f.d, 25 vol. I, în care se indică că se dă răspuns la interpelarea nr. 31/674 din 11 mai 2017. La f.d. 24 este interpelarea nr. 31/674 din 11 mai 2017 a polițistului de la direcția nr. 5 a Inspectoratului național de Investigații T. Pîrțac unde se reiterează că prin interpelarea nr. 31/674 din 11 mai 2017 se fac investigații într-o altă cauză cu nr. 2016031192.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 3 aprilie 2019, apelul avocatului Chiriac Ig. a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței contestate.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a consemnat că, exceptând faptul că inculpatul nu a dat declarații, vinovăția acestuia de comiterea infracțiunii încriminate a fost dovedită prin probe veridice, care coroborează între ele și conform art. 101 Cod de procedură penală, sunt concludente și pertinente.

La pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Ciobanu I. a săvârșit infracțiunea imputată lui. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală

sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

În această cauză a fost prezentat un probatoriu amplu, care indică cu certitudine la comiterea faptelor de către inculpat. Instanța corect a apreciat declarațiile martorului Mărgineanu V., care a menționat că la angajare Ciobanu I. a prezentat diploma în original de pe care a făcut personal copie, originalul fiindu-i întors, or acestea se confirmă prin materialul probator anexat la materialele cauzei penale.

De asemenea, s-a constatat că potrivit declarațiilor martorului Leșanu M., ultimul a declarat că semnătura din diploma eliberată pe numele lui Ciobanu I. nu îi aparține. Mai mult ca atât, conform adeverinței din arhivă datată cu 25 mai 2017, nr. 01/888, eliberată de Universitatea de Stat din Moldova, se constată că Ciobanu I. nu figurează în ordinele rectorului USM privind conferirea calificării după absolvirea Facultății de Biologie, specialitatea „Silvicultură și grădini publice” secția cu frecvență redusă în anul 2004. În arhiva USM nu este depus spre păstrare dosarul personal al dlui Ciobanu I., în baza de date a USM (CRD) Ciobanu I. nu este înregistrat ca student al USM. În cartea de evidență al diplomelor eliberate absolvenților universității din anul 2004, la specialitatea „Silvicultură și grădini publice” diploma de licență seria XX nr. xxxxxxxx nu este înregistrată.

Ținând cont de specificul obiectului material și metoda de fals (falsul intelectual), instanța de apel a reținut că este suficient și copia actului respectiv pentru a constata caracterul fals. Este stabilit cu certitudine că o diplomă cu numărul respectiv a fost eliberată altei persoane și că pe numele inculpatului nu a fost eliberată nici o diplomă.

De asemenea, a fost stabilit cu certitudine că diploma a fost prezentată de către inculpat, în cazul dat, pentru probarea existenței tuturor elementelor componente de infracțiune nu este obligator depistarea și anexarea diplomei falsificate în original. Este suficient și neapărat probarea faptului că asemenea diplomă a existat la momentul comiterii infracțiunii. Existența unei astfel de diplome este probată prin copia acesteia și declarațiile martorului respectiv. Astfel, probatoriul administrat permite a concluziona despre existența tuturor elementelor infracțiunii.

Totodată, instanța a menționat că, potrivit art. 60 alin. (1) lit. a) Codul penal, *persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare*. Infracțiunea comisă de Ciobanu I. este din categoria celor ușoare, iar la moment termenul pentru tragerea acestuia la răspundere este prescris.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, avocatul Chiriac Ig. acționând în numele inculpatului, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel solicitând achitarea lui Ciobanu I.

Recurentul menționează că sentința se bazează pe o scrisoare a Universității de Stat din Moldova de la f.d. 20 și de la f.d. 25 vol. I, care potrivit art. 94 alin. (1) pct. 4) și 8) CPP, este o probă nulă, deoarece în ambele scrisori a USM se indică că se dă răspuns la interpelarea nr. 31/674 din 11.05.2017. La f.d. 24 este interpelarea nr. 31/674 din

11.05.2017 a polițistului de la direcția nr. 5 a Inspectoratului Național de Investigații T. Pîrțac, care în interpelarea nr. 31/674 din 11.05.2017 a indicat că face investigații într-o altă cauză cu nr. 2016031192 și solicită informații pe acea cauză penală pe care Ciobanu I. nu a avut și nu are nici o calitate, despre care nu avem nici o tangență până în prezent. Și în instanța de apel partea apărării a indicat că Pîrțac I. a indicat date false în acel demers către USM indicând fals că investighează cauză cu nr. 2016031192, dar în realitate I. Pîrțac comițând abuz în serviciu, la solicitarea unor prieteni. A indicat în demers un număr la un dosar la nimereală, pentru a face impresia că activează în câmpul legal. Aceste probe, scrisorile USM sunt obținute de o persoană neîmputernicită de a efectua acțiuni de urmărire penală sau de investigații, cu încălcarea Codului de procedură penală.

Cu toate acestea instanța de apel nu a explicat de ce „fructul mărului otrăvit” adică scrisorile Universității de Stat din Moldova pot servi în calitate de probă, de ce aceste probe nu sunt lovite de nulitate și în același timp de ce instanța de apel a putut lua la baza deciziei sale aceste scrisori a USM.

La fel, se menționează că instanța de apel a comis o eroare de fapt, motivând că ar fi stabilit că Ciobanu I. a comis infracțiunea de deținere și folosire a diplomei de studii false, dar în același timp nu indică care a fost metoda de falsificare a acestui document și mai indică că ar fi suficient copia actului respectiv pentru a constata caracterul fals al actului.

Instanța de apel greșit a ajuns la concluzia despre vinovăția lui Ciobanu I. în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, această concluzie se bazează pe presupuneri care urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului. Lipsa obiectului material sau a unui raport de expertiză care ar constata falsul actului și metoda de falsificare, denotă lipsa în acțiunile inculpatului a obiectului și laturii obiective a infracțiunii incriminate.

Instanța de apel nu a stabilit dacă cu adevărat a existat o diploma falsă în realitate sau doar o xerox copie, dacă a existat doar o xerox copie, aceasta este un act fals sau nu, dacă xerox copia constituie elementul material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, aceste bănuieli prin prisma art. 8 Cod de procedură penală, urmau a fi clarificate și stabilite, în caz contrar trebuie interpretate în favoarea inculpatului. Instanța de apel nu a ținut seama de criticele părții apărării vizavi de declarațiile martorului Mărgineanu V.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de apărătorul inculpatului, Chiriac Ig., menționând că acestea urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este vădit neîntemeiat, cu menținerea soluției instanțelor de fond în privința lui Ciobanu I.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru considerentele expuse în contextul ce urmează.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat, se întemeiază *în drept* pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererii de recurs depuse de apărătorul Chiriac Ig., instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârile recurate sunt conforme legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să le afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanțelor de fond adoptate pe caz în privința inculpatului Ciobanu I.

În corespundere cu dispoziția art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către titularul cererii de recurs.

Din conținutul recursului declarat de apărătorul inculpatului se constată că acesta, deși face referire expresă la temeiul de casare din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, intervenind cu solicitarea de a se dispune desființarea totală a deciziei instanței de apel, de altfel și a sentinței, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința lui Ciobanu I., totuși printre argumentele recurentului nu se regăsesc careva critici fondate sau erori esențiale de drept ce ar duce la răsturnarea soluției despre vinovăția inculpatului în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, cu liberarea lui de răspunderea penală pentru că a intervenit termenul de prescripție.

Analizând textul cererii de apel în paralel cu cel din recurs, instanța constată că același apărător critică aceleași chestiuni factologice, și anume că: *„sentința se bazează pe o scrisoare a Universității de Stat din Moldova de la f.d. 20 și de la f.d. 25 vol. I, care potrivit art. 94 alin. (1) pct. 4) și 8) CPP, este o probă nulă, deoarece în ambele scrisori a USM se indică că se dă răspuns la interpelarea nr. 31/674 din 11.05.2017. La f.d. 24 este interpelarea nr. 31/674 din 11.05.2017 a polițistului de la direcția nr. 5 a Inspectoratului Național de Investigații T. Pîrțac, care în interpelarea nr. 31/674 din 11.05.2017 a indicat că face investigații într-o altă cauză cu nr. 2016031192 și solicită informații pe acea cauză penală pe care Ciobanu I. nu a avut și nu are nici o calitate ...”*

Deși recurentul insistă asupra faptului că nu a primit răspunsuri detaliate la toate alegațiile sale din cererea de apel, Colegiul Penal constată că în decizia recurată se conțin argumentele de rigoare care au condiționat respingerea cererii, ca nefondată, mai precis acestea se cuprind în punctele 14, 15 și 16 din hotărârea instanței de apel, potrivit căreia:

„14. ... Colegiul penal constată că, potrivit declarațiilor martorului Leșanu M., ultimul a declarat că semnătura din diploma eliberată pe numele lui Ciobanu I. nu îi aparține. Mai mult ca atât, conform adeverinței din arhivă din 25 mai 2017, nr. 01/888, eliberată de Universitatea de Stat din Moldova, se constată că Ciobanu I. nu figurează în ordinele rectorului USM privind conferirea calificării după absolvirea Facultății de Biologie, specialitatea „Silvicultură și grădini publice” secția cu frecvență redusă în

anul 2004. În arhiva USM nu este depus spre păstrare dosarul personal al dlui Ciobanu I., în baza de date a USM (CRD) Ciobanu I. nu este înregistrat ca student al USM. În cartea de evidență al diplomelor eliberate absolvenților universității din anul 2004, la specialitatea „Silvicultură și grădini publice” diploma de licență seria XX Nr.xxxxxxxx nu este înregistrată. (f.d. 25)

15. Ținând cont de specificul obiectului material și metoda de fals (falsul intelectual), Colegiul penal reține că este suficient și copia actului respectiv pentru a constata caracterul fals. Este stabilit cu certitudine că o diplomă cu numărul respectiv a fost eliberată altei persoane și că pe numele inculpatului nu a fost eliberată nici o diplomă.

16. De asemenea, a fost stabilit cu certitudine că diploma a fost prezentată de către inculpat. În cazul dat, pentru probarea existenței tuturor elementelor componente de infracțiune nu este obligator depistarea și anexarea diplomei falsificate în original. Este suficient și neapărat probarea faptului că asemenea diplomă a existat la momentul comiterii infracțiunii. Existența unei astfel de diplome este probată prin copia acesteia și declarațiile martorului respectiv. Astfel, probatoriul administrat permite a concluziona despre existența tuturor elementelor infracțiunii.”

În același context, Colegiul Penal reiterează că, în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului, cu fiecare ocazie posibilă se reamintește că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia, iar o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu actele cauzei.

Respectiv, Colegiul nu poate să achieseze la argumentele recurentului precum că instanța de apel nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, aici urmează a se reține că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, adică așa cum s-a procedat în cauza de față.

Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută în cauză și a concluzionat corect că urmează a fi menținută soluția despre vinovăția lui Ciobanu I. în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, deoarece faptele lui întrunesc toate elementele infracțiunii nominalizate, cu încetarea procesului și liberarea inculpatului de la răspunderea penală, pentru că fapta acestuia a fost prescrisă.

Pe cale de consecință, reieșind din raționamentele expuse supra, Colegiul va sintetiza argumentele ce stau la baza soluției de inadmisibilitate a prezentului recurs, și anume acestea se exprimă în faptul că, odată ce cauza a fost examinată minuțios de către prima instanță și, după judecată și de instanța de apel, iar criticele avansate de apărătorul

inculpatului au primit deja răspunsuri detaliate și fundamentate pe actele cauzei, Colegiul nu vede necesitatea reluării și repetării acestora.

Totodată, se notează că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept, pe când recursul declarat de partea apărării se bazează în mod primordial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente ce țin de aprecierea probatoriului, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința în hotărârea instanței de apel sau în cea a primei instanțe, cu dispunerea achitării în privința lui Ciobanu I., după cum pretinde apărătorul acestuia.

Pe aceeași linie de considerente, Colegiul ține să evidențieze că, invocarea formală a unor temeuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu va face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente *de drept*, care cu desăvârșire lipsesc aici, și care ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întregul proces penal.

Așadar, instanța supremă nu se va expune cu privire la preținsele erori prevăzute de pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, întrucât autorul cererii de recurs semnalându-le, a eșuat să descrie esența acestora și relevanța lor pentru cauza deferită judecății, referindu-se preponderent la chestiunea de apreciere a probatoriului. Totodată, Colegiul consideră inacceptabil faptul că apărătorul, pe calea recursului ordinar, dorește să se ajungă practic la o nouă analiză a circumstanțelor de fapt din sentința primei instanțe și din decizia instanței de apel nu pentru a fi corectată vreo eroare judiciară, ci doar în vederea reaprecierii probatoriului, în acest sens instanța de recurs ordinar transformându-se într-o veritabilă instanță de apel, ceea ce excede scopul pentru care aceasta a fost creată.

Mai mult, simplul fapt că pot exista două puncte de vedere distincte cu privire la modul de apreciere a probelor nu este un motiv suficient și plauzibil pentru a dispune achitarea inculpatului, după cum se solicită de recurent.

Instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în sentință și în decizia Curții de Apel contestate, totodată, notând că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate, constatându-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților la proces, iar probele puse la baza hotărârilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor formulate de instanțe.

Având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar criticele din cererea de recurs înaintată de avocatul Chiriac Ig. în numele inculpatului nu și-au găsit

confirmarea.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Chiriac Igor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 3 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe Ciobanu Ion Xxxxx, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 octombrie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion